

**Számítógépről, világhálóról
könnyen, gyorsan**

Doktoranduszok Országos Szövetsége
Budapest 2009

Számítógépről, világhálóról könnyen, gyorsan

Szerkesztette
Huber Krisztián
Kocsis Miklós
Órsi Gábor

Szakmai lektor
Bojársky András

Kiadta a Doktoranduszok Országos Szövetsége.

Felelős kiadó: Kocsis Miklós a DOSz elnöke.

ISBN: 978-963-87569-4-7

A projekt a Miniszterelnöki Hivatal támogatásával, az eMagyarország
Program keretében valósult meg.

Tartalomjegyzék

A számítógép.....	6
Felépítés, fontosabb alkatrészek.....	6
A processzor (CPU - Central Processing Unit).....	6
Memória (RAM - Random Access Memory)	8
Alaplap.....	9
Kiegészítő kártyák.....	11
Videokártya.....	11
Hangkártya.....	13
Merevlemez (Winchester, Hard disk, HDD).....	14
SSD - Solid State Disk.....	16
Üzembe helyezés.....	17
Netbook, laptop vagy PC?.....	20
Operációs rendszerek.....	23
Windows XP.....	23
Windows Vista.....	24
Windows 7.....	25
OS X.....	25
Fontosabb felhasználói programok.....	26
Microsoft Office.....	26
Adobe Acrobat 9.....	27
Microsoft Outlook.....	29
Microsoft Office PowerPoint.....	30
Adobe InCopy.....	31
Skype, Windows Live.....	32
Vírusirtás – tűzfal – kéretlen levél szűrés.....	33
Internetszolgáltató, bekötés, javaslatok.....	35

A sávszélesség fogalma.....	35
Melyik szolgáltatót válasszam?.....	37
Költségek	38
Adattárolás az Interneten.....	39
Böngésző programok, webes tartalom kezelése	40
Internet Explorer	40
Safari	41
Opera.....	41
Mozilla Firefox.....	42
Google Chrome, egy új böngésző a Windows rendszerhez	42
File-ok letöltése	42
Keresés – kutatás	43
A Google	43
A Microsoft Bing	46
Konferenciák, folyóiratok az Interneten.....	48
Levelezés, e-mailek	49
A levelező rendszer beállításai.....	49
Levél küldése	50
Fizetés az interneten	51
Szerzői jog az Interneten	53
Fogalomtár.....	56
Bibliográfia.....	62

Kedves Olvasó!

Jelen kötetet a Doktoranduszok Országos Szövetsége nevében ajánlom Önnek.

Szervezetünk ezen év elején elhatározta, hogy össztársadalmi célok szolgálatában megindítja a Doktoranduszok a XXI. Századi Magyarországért Programot, amelynek első szakmai eleme egy az információs társadalmat erősítő, az internet használatának terjedését segítő projekt.

Ezt az elképzelést sikeresen mutattuk be a NETre Kész 2008 pályázaton, így támogatást nyertünk a Miniszterelnöki Hivataltól, amelynek eredményeképpen zajlik a fenti célokat megvalósító programsorozatuk, valamint olvasható ez a kiadvány.

Mind a magam, mind a Doktoranduszok Országos Szövetsége Elnökségének nevében bízom abban, hogy hasznos olvasmányként értékeli a kötetet, továbbá, hogy a jövőbeni munkánkat is figyelemmel kíséri, valamint lesznek közös – a hazai társadalmat erősítő – együttműködési lehetőségeink.

Budapest, 2009. augusztus 14.

Tisztelettel üdvözl:

(Kocsis Miklós)

elnök

Doktoranduszok Országos Szövetsége

A számítógép¹

Felépítés, fontosabb alkatrészek

A processzor (CPU - Central Processing Unit)

A processzor a számítógép "agya", ahol az összes munkafolyamat végrehajtása zajlik. Egy elektronikus eszköz, amely adatokat fogad, és azokon különböző műveleteket hajt végre; ezen műveletek számítási, vagy vezérlési műveletek.

A számítógép programjai mielőtt a processzorra kerülnek végrehajtásra, a memóriában (RAM) (ld. később) tárolódnak. Az utóbbi tíz év processzorainak 64 speciális "lába" (csatlakozója) van, amelyek egy speciális segédchiphez csatlakoznak. Ezt hívják "északi hídnak" (north bridge), amely a RAM és a processzor közötti összeköttetést biztosítja és az alaplapon (ld. később) található. Azt az adatvezeték köteget ("sín"), amely a processzort és az északi hidat kapcsolja össze, rendszersínnek nevezzük.

Napjainkban a processzorok sebesség növelését a gyártók úgy végzik, hogy több processzor magot építenek egy processzorban. Ma a kettő, illetve a négy magos processzorok a legelterjedtebbek, de nemsokára ez a szám is nőni fog. A processzor sebességének másik meghatározó értéke az órajel, ezt GHz-ben szokás megadni.

¹ A fejezet megírása során segítségünkre voltak az alábbi elérési helyek:
http://www.freeweb.hu/maklary/ecdl/3_1_szamitogeptipusok.html
http://www.ntk.hu/c/document_library/get_file?uuid=4222ab3e-5dfa-43fb-b9f1-0feac5c9b96f&groupId=10801

1. ábra Intel CPU

Memória (RAM - Random Access Memory)

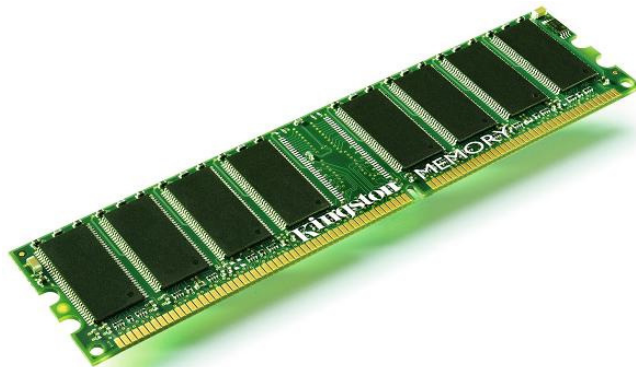
Közvetlen hozzáférésű memória, amely csak áram alatt tárol adatot, amennyiben megszűnik az áramellátás: a tartalma törlődik. Feladata: a processzor a RAM-ot programok és adatok tárolására aktív munkaterületként használja. A processzor a fentiekben bemutatott úgynevezett északi híd használja a RAM-al történő összes kommunikációra. A RAM-nak nincsen közvetlen kapcsolata sem a külső adatsínhez, sem a címsínhez. A processzor adatkéréseket küld az északi hídnak az adatsínen keresztül a RAM-ban tárolt adatokért. Az északi híd kiolvassa az adatokat a RAM-ból és kiírja a külső adatsínre, hogy a processzor átvegye.

A memória jellemzői:

a tároló képessége (MBájt, röviden: MB);

a sebessége;

a technológiája és úgynevezett tokozása.

2. ábra RAM modul

Alaplap

Jellemzői:

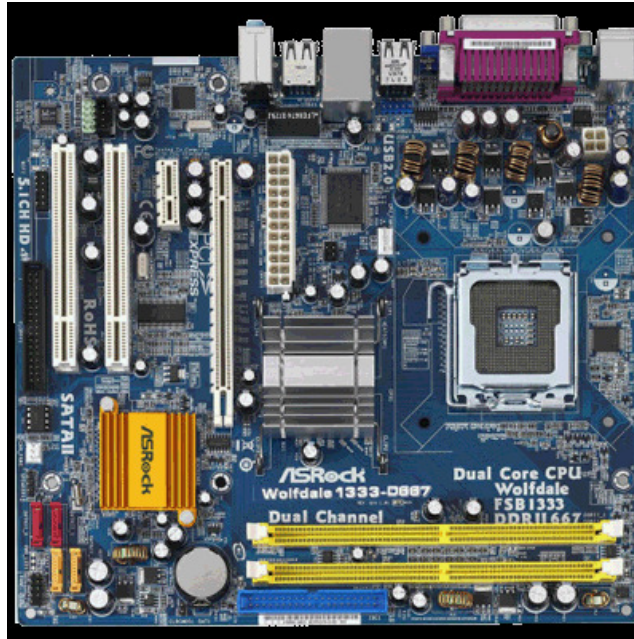
- a gyártója és
- a típusa.

Az alaplapon található a processzoraljzat, ami meghatározza, hogy mely gyártó processzorát képes az alaplap kezelni.

Az úgynevezett bővítő buszok arra szolgálnak, hogy mindenki a felhasználási igényeinek megfelelő gépet építhesse ki, ezért lehetőséget biztosít, hogy különböző képességű komponensekkel szerelje fel a gépét. Ide csatlakoztathatók a hang- és videokártyák valamint még néhány egyéb eszköz, kiegészítő.

A "déli híd" kezeli a számos bővítő eszközt, valamint fontos feladata a háttértárak (lásd később) kezelése.

Az alaplap teszi lehetővé, hogy a számítógép különböző részei kommunikálhassanak egymással. Ehhez elengedhetetlen, hogy olyan bővítő eszközöket építsünk a gépbe, amelyekkel az alaplap képes kommunikálni. A processzor be- és kimenetét is kezelni kell. Ezen folyamatot egy program végzi, amelyet egy memóriachipben tárolnak és BIOS-nak hívják (Basic Input Output System). Az újabb gépekben ezt ún. flash ROM-okban, (frissíthető nem felejtő memóriában) tárolják.

3. ábra Alaplap

Kiegészítő kártyák

Videokártya

A videokártya a CPU (a fentiekben említett processzor) és a monitor közötti kapcsolatot biztosítja ("monitorvezérlő kártya"). A monitoron látható képet a CPU utasítására a videokártya jeleníti meg, amely szintén rendelkezik saját RAM-mal, itt tárolja a megjelenítésre váró képeket.

A videokártya tehát tartalmaz video-RAM-ot. Az utóbbi években az adatok gyors feldolgozása és a CPU tehermentesítése érdekében grafikus processzort is helyeznek a kártyára. Ez a CPU-tól kapja a parancsokat és képernyő-koordinátákká és azok színeivé alakítja. Mindez azt jelenti, hogy képpontonként megadja mindegyik képpont színét.

Ha csak irodai munkára használjuk a számítógépet, akkor az nem igényel drága, különleges képességű kártyát. Ha azonban 3 dimenziós játékokat (3D) kívánunk játszani vele, akkor nagy memóriájú, igényes kártyát célszerű beszerezni.

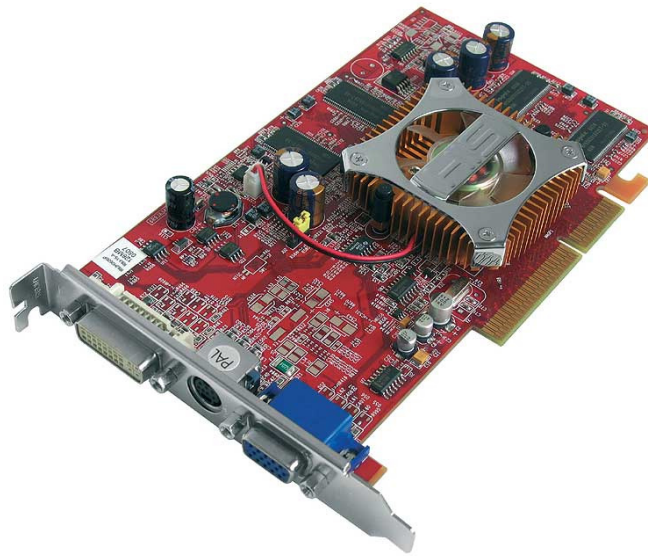
Napjainkban a két legismertebb GPU (Graphic Processor Unit) gyártó az AMD és az NVIDIA. Mindkét gyártó terméke illeszkedik bármelyik alaplapba. A különböző kártyák teljesítményét kiválóan fel tudjuk mérni az árak alapján. Így a rövidítések helyett érdemes erre koncentrálni. A számítógép összeállításakor érdemes figyelni, hogy a CPU és a GPU egy „súlycsoportban” legyen. Tehát egy drága processzor mellé egy drágább videó kártya dukál és fordítva.

Kimenete lehet digitális, vagy analóg. Az analóg kimenet egy kék színű trapéz alakú csatlakozó, míg a digitális egy fehér széles téglalap.

A videokártya jellemzői:

- a gyártó;
- a modellszám;
- a grafikus processzor;
- a video-RAM mérete (hány MB);
- Egyes videokártyák rendelkeznek TV kimenettel, amely a hagyományos TV-n képes megjeleníteni a számítógép képernyőjének a képét.

Léteznek, olyan videokártyát kiegészítő un. TV tuner kártyák, amelyek antennáról vagy kábel-TV bemenetről képesek a képernyőn TV műsort megjeleníteni ill. azt fájlba rögzíteni.

4. ábra Videokártya

Hangkártya

A számítógép hangkeltő, rögzítő és lejátszó lehetőségeit kezeli. Feladatai:

1. hanglejátszás, a hangkimenet biztosítása a hangszórókra;
2. hangrögzítés a mikrofon bemenetről, ill. zenelejátszó eszköztől (pl. CD, DVD-ről, Blu-Ray-ről);
3. hanglétrehozás, a parancsok alapján (hangszintézis).

A hangkártyák két külön hangprocesszorra rendelkeznek. Az egyik a felvett hangokhoz, a másik a hangszintézishez szükséges.

A kártya minőségét az jellemzi, hogy milyen processzorra van felszerelve (a jobbak a CPU-t nagyban tehermentesítik), hogy milyen pontossággal (hány biten) tárolják a hangfelvétel hangmintáit. Ezen kívül jellemzi a drágább, jobb kártyákat, hogy mennyire támogatja a mélysugárzókat, hány hangfal csatlakoztatható hozzájuk, a játékoknál mennyire támogatja a térhangzásokat.

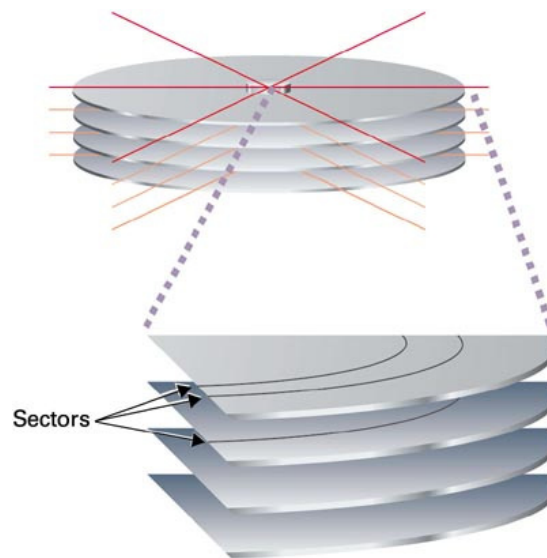
5. ábra Hangkártya

Merevlemez (Winchester, Hard disk, HDD)

A programok, valamint az operációs rendszer, továbbá nagy mennyiségű adat tárolására szolgál. Nevét a mágneses elven működő merev lemezkorongokról kapta. Egy winchesterben több párhuzamos lemezkorong található; lemezenként két-két író/olvasófejjel, amelyek a lemez két oldalát olvassák és írják.

A lemezek mágnesesen körkörös sávokra vannak felosztva. A függőlegesen egymás alatt elhelyezkedő sávok ún. "cilindert" alkotnak.

A lemez nemcsak sávokra, hanem "tortaszletekre", ún. szektorokra is fel van osztva.

6. ábra Merevlemez cilinderei és szektorai

A számítógépben a meghajtók betűjelet kapnak. Az első winchester a C: meghajtó. Az egyetlen winchester is fel lehet osztva több részre, ekkor D:, E:, stb. betűjeleket kap. Lehet egynél több merevlemez is a

számítógépben. Illetve egy merevlemez több logikai egységként is kezelhetünk.

Számunkra a merevlemez legfontosabb jellemzője a tároló képessége, azaz hány GB-ot, hogy a tányérok milyen sebességgel forognak (ezt percenkénti forgásban szokás megadni, angolul: rpm, jellemző értékei: 5400, 7200), illetve a cache, amit Mb-ban adnak meg (jellemző értékei: 4, 8, 16). Ezentúl fontos lehet még a sebessége, az úgynevezett SATA-sebesség (ez egy szabványról kapta a nevét), amely azt adja meg, hogy milyen gyorsan tud a merevlemez adatot átvinni Mbit/sec mértékegységben.

SSD - Solid State Disk

Az SSD egy félvezető alapú tárolóegység. Azért félvezető alapú, mert belsejében nem korongok, hanem egyszerűen megfogalmazva memóriachipek találhatók. Leglényegesebb tulajdonsága, hogy áram nélkül is megőrzi az adatokat. A megbízhatóságot tekintve egyik SSD-típussal sincs probléma, hiszen nem tartalmaznak mozgó alkatrészeket. A mozgó alkatrészek hiányában az SSD-k hangtalanok, ami egyes felhasználói rétegek számára fontos szempont lehet a vásárlás során. A kis memóriachipek kevesebbet fogyasztanak, mint a mágneses merevlemezekben található motor, az alacsony fogyasztás velejárója az elhanyagolható hőkibocsátás. Tömegük is kisebb, így a mindennapi felhasználás során rengeteg előnnyel rendelkeznek a manapság használatos merevlemezekkel szemben, ezért már elterjedt a nézet, miszerint a flashmemóriás SSD-k sorsa, hogy idővel, ha nem is teljes mértékben, de leváltsák a HDD-eket.

Üzembe helyezés

Amennyiben új PC-t vagy Laptop-ot vásárolunk, az üzembe helyezés során a következő dolgokra kell odafigyelni:

1. A gép összeszerelése
2. Windows telepítés, aktiválás
3. Programok telepítése
4. Internet
5. Vírusölő
6. Frissítések

1. Egy PC összeszerelése alkatrészekből nem könnyű dolog, mindenképpen szakszervizzel érdemes elvégeztetni ezt a munkát. Ezt jellemzően ingyen és bérmentve megteszik az eladási helyen. A későbbi bővítés során is érdemes visszavinni a gépet és a vásárlás helyszínén szakemberrel beszereltetni az új alkatrészt. Otthon a megfelelő kábelek géppel való csatlakoztatása könnyű feladat, csak a színekre és az alakokra figyeljünk, valamint fontos, hogy ne erőltessük.

2. Egy előre összeszerelt gépen (Laptopon, Netbookon) jellemzően van Windows telepítve (kivéve, ha vásárláskor nem vettünk hozzá ilyet). Amennyiben nincs mindenképpen szerezzünk be egy eredeti Windows-t a számítógéphez. A Windows telepítése nagyon felhasználóbarát, az alapvető beállításokkal gyerekjáték telepíteni. Amire figyelni kell, hogy a telepítéskor a számítógépnek a CD/DVD-ről kell boot-olnia, azaz az alapvető futáshoz szükséges programokban a CD-ről kell betölteni (ami logikus is, hiszen ez esetben, vagy nincs a merevlemezen operációs rendszer, vagy azt szeretnénk törölni, így azt nem használhatjuk), továbbá a telepítés során minden adat törlődik az elsődleges HDD-ről. Az első indításkor a Windows-t aktiválnunk kell (az eredetiség igazolása végett), ezt Interneten, vagy telefonon tudjuk megtenni.

3. A különböző programok telepítése során jellemzően meg kell adnunk, hogy hová kívánjuk a programot telepíteni (könyvtár), valamint azt is, hogy milyen beállításokkal akarjuk mindezt. Egy hétköznapi felhasználónak az átlagos beállítások minden esetben elegendőek. Figyeljünk, hogy az elsődleges HDD üres helye ne csökkenjen 1-2 Gb alá, mert a Windows így nagyon le fog lassulni.

4. Az Internet beállításához kérjük az azt beszerelő szakember segítségét; amire mindenképpen szükség van a számítógépben: egy hálózati kártya, de napjainkban ezzel már minden alaplap fel van szerelve.

5. Az Internetre kapcsolódott gépek folyamatos veszélynek vannak kitéve, ezért mindenképpen telepítsünk vírusölő szoftvert. Ezek jellemzően pénzbe kerülnek, és évenként kell fizetni értük. a legismertebb gyártók:

- Norton
- ESET Nod32
- Panda
- AVG (ingyenes)
- McAfee
- F-Secure

A vírusirtók sajnos megnehezíthetik életünket, mivel folyamatosan monitorozzák az Internetes adatforgalmat, és ha valami nem várt esemény történik, megkérdezik a felhasználót a teendőkről. Amennyiben az ilyen szoftverek valamilyen üzenetet jelenítenek meg a képernyőn, mindenképpen figyelmesen olvassuk végig a megjelenő üzenetet.

6. Gépünk mindennapi használatakor figyeljünk arra, hogy minden szoftver rendelkezzen a legfrissebb javításokkal, kiegészítésekkel. Ezt jellemzően minden szoftver automatikusan végzi, illetve figyelmeztet, ha az Interneten újabb verzió található a programból. A Windows-os frissítéseket mindenképpen azonnal telepítsük, illetve vírusölőnk adatbázisát is legalább heti rendszerességgel.

Netbook, laptop vagy PC?

Napjainkban egy átlagos felhasználó számára három féle számítógép típus áll rendelkezésre, vegyük sorra ezek előnyét, hátrányát:

1. PC
2. Notebook - Laptop
3. Netbook

1. PC, más néven asztali számítógép.

Monitorral és külső eszközökkel üzemel, ezek nélkül jellemzően nem használható. Bővíthető, átépíthető, fejleszthető, könnyen cserélhetőek benne az alkatrészek. Kapható belőle egyben legyártott, előre összeszerelt is, ezek sokkal megbízhatóbbak, mint az alkatrészenként összeválogatott számítógépek. Hátrányuk, hogy nem lehet hordozni, sokat fogyasztanak, előnyük, hogy megfelelően összeválogatva az alkatrészeket egy igényeinknek megfelelő teljesítményű gépet kapunk. Egy komplett konfiguráció ára 150-500 ezer Ft között mozog.

7. ábra PC

2. A Notebook-ok nagyon divatosak, napjainkban több Notebook kerül eladásra, mint PC. Előre összeszerelt konfigurációk, melyen csak szakember segítségével tudunk változtatni. Nagy előnyük, hogy hordozhatóak, bár csak bizonyos keretek között, hiszen súlyuk jellemzően 2-4 kg között mozog. Nem bővíthetőek és nagyon gyorsan veszítenek az árukból, jellemzően egy 3-4 éves Notebook a vásárlási árának 10-edét éri. Hálózat nélküli üzem: 2-4 óra. Jellemző ár: 150-600 ezer Ft.

8. ábra Notebook

3. A Netbook tulajdonképpen kis Notebook. Méretben jellemzően a fele és szerencsére árban is. Internetezésen és szövegszerkesztésen kívül másra nem nagyon használható. Cserébe kicsi a súlyuk (1 kg körül) és 3-5 órán keresztül dolgozhatunk rajtuk, külső áramforrás nélkül. Áruk 100-150 ezer Ft között mozog.

Vásárláskor, mindenképpen figyeljünk arra, hogy Windows-t tartalmaz e a megvásárolni kívánt gép, mert ha külön vesszük utólag, akkor 20-30 ezer forintunkba fog kerülni.

9. ábra Netbook

Operációs rendszerek²

Microsoft Windows operációs rendszerek³

Windows XP

A terméket aktiválás után már nem lehet másik gépre telepíteni, ezért különösen figyelmesen kell telepíteni a szoftvert, az aktiválással pedig néhány napot várni kell. A telepítés után meg kell győződni arról, hogy az operációs rendszer rendben fut, majd csak utána érdemes aktiválni a terméket.

A Microsoft Windows XP Home Editiont kizárólag otthoni számítógéphasználathoz fejlesztettek ki. A Windows XP forradalmi újításai révén könnyedén vezeti be a felhasználót a digitális korba. A Windows 2000 alapjaira építve a Windows XP Home Edition hatékony és megbízható, új megjelenésével és beépített biztonsági rendszereivel az addigi legmegbízhatóbb Windows operációs rendszer.

A Windows XP rendszerkövetelményei:

- Pentium 233 Mhz vagy hasonló AMD processzor;
- Legalább 64 MB memória;
- Legalább 1.5 GB üres merevlemez-terület;
- CD / DVD meghajtó.

Windows Vista

² Ezen fejezetben sokat segítettek a következő oldalak:
http://ecdweb.hu/index.php?title=Windows_t%C3%B6rt%C3%A9nelem/2001-2009,_Windows_XP,_Windows_Server,_Windows_Vista
<http://oprendszer.mlap.hu/?m=622042>

³ Farkas Csaba: Az Office 2007 használata. Bp., 2007.

A Microsoft új operációs rendszere a nagyobb biztonság mellett elsősorban a programok hozzáférését könnyítette meg, mindezt látványosabb kezelőfelülettel, amivel a számítógép-használat új élményét kínálja. Számos újdonsága igyekszik megkönnyíteni a mindennapi feladatokat: az új segédprogramok lehetővé teszik a dokumentumok megosztását, a fontosabb állományok biztonságba helyezését, emellett kiegészítői felhasználóbaráttá teszik képek, digitális fotók rendszerezését és böngészését, házi videók készítését és a szórakozás különböző változatait.

A Windows Vista Home Basic változata az otthoni felhasználók számára készült, olcsóbb és kisebb gépigényű. Az eddigi Windows-verzióktól eltérően jóval szűkebb szolgáltatásválasztékkal rendelkező kiadás a Home Basic, amely elsősorban a biztonság és a keresés terén nyújt jelentős előrelépést a korábbi verziókhoz képest. Nem tartalmaz számos multimédiás és szórakoztató funkcióit.

A Windows Vista rendszerkövetelményei:

- Pentium 800Mhz vagy hasonló AMD processzor;
- Legalább 512 MB memória;
- Legalább 15 GB üres merevlemez-terület;
- 32 MB VGA DirectX 9 támogatással;
- DVD meghajtó;
- Internet kapcsolat.

Windows 7

A Windows 7 lesz a Microsoft Windows-széria legújabb tagja. Elődjével ellentétben a Windows 7-et nem forradalmi újításnak, hanem a Vista továbbfejlesztésének szánják. A cél az volt, hogy a Vistával kompatibilis alkalmazásokkal és hardvereszközökkel a Windows 7 is kompatibilis legyen.

Az előzetes változatot 2009. május 5-én tették nyilvánosan hozzáférhetővé.

Operációs rendszerek Machintoshra

OS X

Az Apple 2001-ben jelentette meg a Mac OS X operációs rendszert, melyet azóta is folyamatosan továbbfejlesztett.

Az OS X felülete alapvetően eltér a Windows-étól. Alapértelmezetten a képernyő alján található a dokk, amin a már futó, illetve a gyakran használt alkalmazások találhatók. A képernyő tetejét egy menüsor foglalja el, amin az épp futó alkalmazás beállításait láthatjuk.

A Mac OS X-ben a felhasználó rendelkezik egy saját könyvtárral, egy „Home”-mal, ahol teljes jogkörrel rendelkezik, illetve hasonló jogokat élvez a felhasználó az általa létrehozott könyvtárakban is.

Fontosabb felhasználói programok

Számos tevékenységhez, illetve munkához mindenképpen szükséges a fontosabb felhasználói termékek ismerete, használatának elsajátítása, de érdemes megtanulni a többi, telepítéskor automatikusan felkerülő program használatát is.

Microsoft Office

A Microsoft irodai programcsomagjának legfrissebb verziója az eddig bevált lenyíló menürendszert elhagyja és felváltja egy feladatorientált elrendezésre, amely szalagszerű felhasználói felületet teremt. Az új felület és az új szolgáltatások a programok használatát, ezáltal a munkavégzést hatékonyabbá és gyorsabbá teszik. Az új felület új grafikai lehetőségeket rejt magában: az új grafikai motor mellé számos hasznos és igényes grafikai sablont kínál a program, amelyeknek köszönhetően ízléses és egységes kinézetű dokumentumok hozhatók létre mindössze néhány perc alatt.

Az új program újításai révén javul a tartalomkezelés, könnyebben készíthetők el a szakmai munkák, prezentációk.

A Microsoft Office 2007 rendszerkövetelményei:

- Pentium 500 Mhz vagy hasonló AMD processzor;
- legalább 256 MB memória;
- legalább 2 GB üres merevlemez-terület;
- CD / DVD meghajtó/író;
- Windows XP, Windows 2003, Windows Vista.

Adobe Acrobat 9

Az Adobe Acrobat 9 program a dokumentumok kezelését racionalizálja. A világszerte egyre elterjedtebb PDF formátumot használja, ami által biztonságosan és hatékonyan dolgozhatunk dokumentumainkkal. A létrejött PDF kiterjesztésű fájl tartalmazza az összes grafikai és szövegelemeket, meghagyja a stílus minden elemét, ezáltal a PDF ugyan úgy néz ki, mint ahogy a szövegszerkesztőben dolgoztunk rajta.

Az Acrobat Standard segítségével kompatibilis programokból, például a Microsoft Office programcsalád alkalmazásaiból és az Internet Explorer böngészőből hozhatunk létre PDF kiterjesztésű fájlokat az eredeti beállítások pontos megtartásával.

Az így létrejött dokumentumok megkönnyítik az irodai munkát, ezen belül is egyszerűsítik a kommunikációt. A PDF állományok a tartalom számára kiemelt védelmet nyújtanak, hiszen a dokumentumok hozzáférési jogosultságokkal láthatók el, így csak az arra jogosult személyek tudják elolvasni azt.

A Standard-del tehát lehetőség nyílik PDF kiterjesztésű dokumentum létrehozására, böngészésére, valamint nem utolsósorban szerkesztésére.

Az Adobe Acrobat 9 Standard legfontosabb tulajdonságai:

- PDF állományok létrehozása és megbízható megosztása a nyomtatás egyszerűségével;
- különböző formátumú dokumentumok, táblák, prezentációk, e-mailek, weboldalak egyesítése PDF-ben;
- jelszavas védelem, különböző szintű jogosultsági beállítások;
- Word és Excel dokumentumok PDF-é való átalakítása;
- egyszerű dokumentumkorrektúra megjegyzésekkel, kiemelésekkel és egyéb eszközökkel;
- digitálisan aláírt PDF állományok készítése;
- PDF állományok szerkeszthető Word dokumentumokba mentése a formázás megtartásával.

Az Acrobat 9 rendszerkövetelményei:

- legalább 1,3 gigahertzes vagy gyorsabb processzor;
- Microsoft Windows XP Home vagy Professional SP2 vagy újabb operációs rendszer;
- legalább 512 megabájt memória;
- körülbelül 1 gigabájt üres merevlemez-terület;
- Internet Explorer 6.0 vagy újabb böngésző;
- legalább 1024x768-as képernyőfelbontás;
- DVD-meghajtó.

Microsoft Outlook

A már korábban tárgyalt Microsoft Office programcsomagban található a Microsoft Outlook elnevezésű szoftver, amely egy kiváló levelezőprogram: felhasználóbarát szolgáltatásokat nyújt, amelyek használatával egyszerűen és gyorsan rendszerezhetőek, illetve kereshetőek adataink. Az új, naptármegosztási funkcióval biztonságosan megoszthatóvá válnak személyes információink kollégáinkkal, barátainkkal és a családtagjainkkal. A program lehetőséget biztosít többek között arra is, hogy feladatainkat fontossági sorrendbe állítsunk, a leglényegesebb feladatokra pedig a korábbiaknál kedvezőbb időbeosztást készíthessünk.

A Microsoft Outlook főbb tulajdonságai:

- a hatékonyság érdekében átalakított felhasználói felület;
- a napi teendők és az adatok egyszerű kezelése;
- egyszerű és hatékony kapcsolatteremtés;
- továbbfejlesztett naptár- és feladatkezelési funkciók, egyszerűbb naptármegosztás;
- megosztott adatok és tartalom kezelése egy felhasználói felületen;
- adataink rendszerezése sokféle új módszerrel.

A Microsoft Outlook rendszerkövetelményei:

- Pentium 500 Mhz vagy hasonló AMD processzor;
- legalább 256 MB memória;
- legalább 2 GB üres merevlemez-terület;
- CD / DVD meghajtó/író;
- Windows XP, Windows 2003, Windows Vista.

Microsoft Office PowerPoint

A Microsoft Office PowerPoint 2007 programmal igényes bemutatókat, prezentációkat készíthetünk. A program könnyen átlátható és megtanulható kezelőfelületével segítséget ad az stílusos prezentációk létrehozásához, szerkesztéséhez, kiegészítésükhöz.

A PowerPoint új és sokoldalú szolgáltatásai a korábban részletezett Microsoft Office előnyeit mind magában hordozzák: átláthatóbb és rendezettebb felhasználói felület a hatékonyság és a gyorsaság érdekében. A prezentációt a dinamikus SmartArt-tal formázhatjuk szebbé és kifejezőbbé.

A Microsoft PowerPoint főbb tulajdonságai:

- új felhasználói felület a hatékonyság és a gyorsaság érdekében;
- SmartArt ábrák szerkesztése, különböző effektusok használata;
- kommunikáció a felhasználók között platform- és eszközfüggetlen módon;
- egyéni elrendezések;
- hatékonyabb védelem.

A Microsoft PowerPoint rendszerkövetelményei:

- Pentium 500 Mhz vagy hasonló AMD processzor;
- Legalább 256 MB memória;
- Legalább 2 GB üres merevlemez-terület;
- CD / DVD meghajtó/író;
- Windows XP, Windows 2003, Windows Vista.

Adobe InCopy

Az Adobe InCopy egy egyszerű, felhasználóbarát kiadványszerkesztő szoftver, amelynek a segítségével a szerzők és a szerkesztők elkészíthetik munkáikat, majd azt az Adobe programcsalád egy másik tagjával, az Adobe InDesign segítségével beilleszthetik a szerkesztendő kiadványba.

Az Adobe InCopy rendszerkövetelményei:

- Pentium IV 1,5Ghz vagy hasonló / MAC Power PC G4/G5 Intel Multicore;
- legalább 512 MB memória;
- legalább 1 GB üres merevlemez-terület;
- Internet kapcsolat az aktiváláshoz, a Quicktime program előre telepített változata;
- DVD-meghajtó;
- Windows XP, Windows Vista; MAC OS X.

Skype, Windows Live

Ez a két program (hasonlóan több másikhoz) segíti az on-line kommunikációt. Rendkívül divatosak, elterjedtek. Lényegi profiljuk az azonnali – e-mailnél – gyorsabb üzenetváltás, chat. Itt (ingyenes) regisztráció után e-mail cím, vagy bejelentkező név alapján meg tudjuk keresni ismerőseinket, barátainkat és velük tudunk beszélni, video hívásokat, telefonhívásokat lebonyolítani, fájlokat megosztani. Amennyiben bejelentkezünk (sok program ezt automatikusan megteszi helyettünk, amennyiben a telepítéskor ezt beállítjuk) ismerőseink látják állapotunkat, így valósul meg az on-line kommunikáció.

Ezek a programok teljesen ingyenesek, amennyiben sok időt töltünk a gép előtt, javasolt a használatuk.

Eszközigényük alacsony, bármelyik gépen használhatóak és az Internetes kommunikáció során sem jelentenek komoly terhelést (kivéve a videó hívást és a file küldést).

A Skype különleges képessége, hogy segítségével (egy egyenleg feltöltést követően) hívhatunk vezetékes- és mobil telefonokat, természetesen jóval alacsonyabb díjszabással, mintha hagyományos telefon készüléket használnánk.

Vírusirtás – tűzfal – kéretlen levél szűrés

Napjainkban az internet használat egyik legnagyobb veszélyét a vírusok, és kémprogramok jelentik. A felhasználók számának növekedésével – sajnos természetes folyamatként – megnőtt a rosszindulatú kapcsolatteremtések, a kéretlen behatolások száma is. Az internetes kémkedés és adatlopás mára jól jövedelmező üzletté fejlődött ki szerte a világban. A kártényok szoftverekkel fertőzött gépek adatai (jelszavak, banki adatok, stb.) könnyedén illetéktelen kezekbe kerülhetnek, ezért ezek megelőzése kiemelt fontosságú minden felhasználó számára.

A legnagyobb veszélyt napjainkban a kémprogramok, az úgynevezett spyware-ek jelentik, mivel ezek segítségével a szoftver telepítői átvehetik az irányítást számítógépünk felett, vagy csupán követhetik adatforgalmunkat anélkül, hogy mi egyáltalán tudomást szereznénk a dologról.

Adataink biztonsága érdekében feltétlenül vásároljunk és telepítsünk vírusirtó szoftvert, lehetőleg tűzfalal kiegészítetted. A tűzfal figyeli a ki- és bejövő adatokat, amennyiben pedig problémát észlel, jelzi azt.

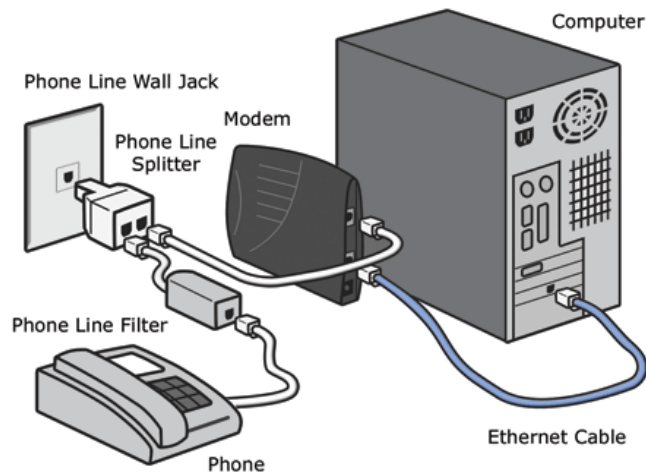
Vírusölők adatbázisát – gépünk biztonsága érdekében – folyamatosan frissítjük.

A legismertebb vírusírtók:

- NOD32
- F-Secure
- Symantec Norton
- Panda
- McAfee
- AVG (ingyenes)
- Kavspersky

Internetszolgáltató, bekötés, javaslatok

A sávszélesség fogalma

10. ábra DSL felépítés

A kommunikációs csatornák elméleti adatátteresztő képességét sávszélességnek nevezzük. A sávszélességet a csatornán egy adott időegység alatt átvihető adat mennyisége és az időegység hányadosa adja, és bit/másodpercben (bps) vagy kilobit/másodpercben (Kbps) szokás megadni.

Ez az érték mutatja meg, hogy milyen nagy sebességgel tudunk adatot fogadni, illetve küldeni más számítógépek felé.

Fontos tudni azonban, hogy a számítógép bájtanként tárolja az adatokat, 1 bájt=8 bit, ezért az internetszolgáltatók által közölt sávszélességi értéket általában 8-cal el kell osztani, (ez magyarázza, hogy egy 8 Mbit-es internet elérés esetén a böngésző 1Mb-ot ír ki letöltési sebességként).

A fel-, illetve letöltési sebesség is általában különböző. Egy átlagos felhasználó ugyanis inkább a saját irányába generál forgalmat, mint a hálózat felé, vagyis inkább letölt, mint feltölt (pl. egy weblap, vagy email leöltése csak minimális forgalmat generál felfelé, annál nagyobbat lefelé).

Ez magyarázza, hogy az internetszolgáltatók két értéket adnak meg egy internet elérés paramétereként a letöltési/feltöltési sebességet (pl. 8096/1024).

Egy átlagos felhasználó számára, aki csak web böngészésre, e-mailezésre használja az internetet, az internet szolgáltatók által kínált legalacsonyabb csomag is elegendő. Napjainkban divatos videóletöltésnél is a videó-elérése a kérdés egyedül, pl. nem 10mp alatt tölti le a leglassabb kapcsolat, a videót, hanem 15mp alatt.

A legelterjedtebb technológiák napjainkban a kábeles és a DSL elérés. A kábeles a TV kábelt használja átvivő közegként, míg a DSL a telefonvonalat. Ezeken a vezetéseken egy másik frekvenciatartományban érkeznek az Internetes adatok. A lakásban egy jellelválasztó végzi a két jel szétválasztását, itt ágazik el a két felhasználási mód. Természetesen akármelyik elérést választjuk, a megfelelő alap szolgáltatással rendelkezünk kell, hogy azon az Internet elérést is igénybe tudjuk venni. Például alább az egyik legnagyobb kábel internet szolgáltató csomagjainak sávszélessége látható:

- 1Mbit/512Kbit – csak alapvető funkciókra alkalmas, web böngészés, e-mailezés
- 4Mbit/1Mbit – egy átlagos felhasználó igényeit maradéktalanul kielégíti egy ilyen csomag, multimédiás tartalmakat is megfelelően tud kezelni
- 15Mbit/2Mbit – több felhasználó együttes használatára, vagy nagyobb hálózati forgalomra alkalmas ez a sebesség (pl. zenék, filmek lejátszására)
- 25Mbit/3Mbit – ez a sebesség akár 10 ember egyidejű internet elérését is biztosítani tudja.

Melyik szolgáltatót válasszam?

Az Internet terjedésével sok szolgáltató jelent meg, hiszen az internet kapcsolat napjainkban elengedhetetlen minden háztartásban. Három tipikus elérési mód létezik az internetnek a háztartások számára:

- DSL – telefonvonalon keresztül
- Kábel – kábel tv-n keresztül
- Vezeték nélküli – GSM hálózaton keresztül

Első és legfontosabb lépés, a megfelelő csatorna kiválasztása. Akinek nincs otthon kábel tv előfizetése, az nem fogja azért bevezetni a kábel tv-t, hogy internetezhessen rajta, szintén ez a helyzet a vonalas telefonnal. A vezetékes internet elérések sokkal gyorsabbak és stabilabbak, mint a vezeték nélküliek. A vezeték nélküli internetet viszont mindenhol magunkkal vihetjük. A felhasználóknak igényeiknek megfelelően kell kiválasztaniuk a megfelelő csatornát, a használati helyszín és a használat célja alapján.

A legnagyobb DSL szolgáltatók:

- Datonet
- Enternet
- Externet
- Interware
- T-Online

A legnagyobb kábelszolgáltatók:

- DigiKábel
- UPC
- Antenna Hungária

A legnagyobb mobilszolgáltatók:

- Pannon GSM
- T-Mobile
- Vodafone

Általában érdemesebb nagyobb szolgáltatót választani, bár ezek a kisebbeknél még valamivel drágábbak, de a szolgáltatás minősége miatt jellemzően megéri ezekkel szerződni, továbbá kiterjedtebb a szerviz hálózatuk, és a ki- és beszerelést is hamarabb végrehajtják.

Költségek

Az internet elérések ára általában változatlan, az árért nyújtott szolgáltatás minősége követi az internet fejlődését. Egy alapcsomag ára 2-4 ezer Ft körül mozog havonta. A legdrágább csomagokat ezen ár háromszorosáért vásárolhatjuk meg. A szolgáltatók általában valamilyen „hűség szerződéssel” igyekeznek magukhoz kötni ügyfeleiket. Ez jellemzően két évre szóló szerződés aláírását jelenti. Ennek a hűség szerződésnek a hátránya, hogy a technológia fejlődésével az adott csomagok teljesítménye nőhet, illetve árak csökkenhet, a szerződés következtében azonban két évig az előfizető nem részesülhet a technológiai fejlődés hatásaiból.

Az egyik legnagyobb kábeles internet szolgáltató árai:

- 1Mbit/512Kbit – 2250 Ft/hó
- 4Mbit/1Mbit – 4050 Ft/hó
- 15Mbit/2Mbit – 6300 Ft/hó
- 25Mbit/3Mbit – 8100 Ft/hó

Ezek a csomagok jellemzően nem tartalmaznak letöltési korlátot, de a szerződés megkötésekor erre a szolgáltatási elemre mindenképpen figyelni kell.

A mobil szolgáltatók fix sávszélesség mellett letöltési korlátos csomagokat kínálnak, illetve korlátozzák a felhasználási körét az internet elérésnek (pl. fájlmegosztó rendszereket tipikusan tiltanak). A mobil elérés sebessége nem haladja meg a 7,2Mbit/2Mbit-et.

Adattárolás az Interneten

Az információs társadalom viszonyai és keretei között hihetetlen mennyiségű adat kering az Interneten. A jövőben a munkafeladatok jelentős részét minden bizonnyal lehetetlen lesz az Interneten elérhető anyagmennyiség nélkül érdemben ellátni. Ugyanakkor elengedhetetlenül fontos a megfelelő forrás megjelölése, illetve az abban való megbizonyosodás, hogy az olvasott forrás hiteles adatokat tartalmaz.

A jelenben már a saját adatok védelme is nagyon felértékelődik. A kutatói anyagok, szerzemények védelme legalább annyira fontos, mint a személyes adatoké. Az on-line adattárolók használata, mindig magában hordozza annak veszélyét, hogy adataink illetéktelen kezekbe jutnak. Ezért a regisztráció során minden esetben hosszú, (10 karakter felett) kis-, nagybetűt valamint számot is tartalmazó jelszót válasszunk.

A fentiek miatt az Interneten való tárolás, egyes cikkek hozzáférhetősége hosszútávon minden bizonnyal óriási mértékben fogja megsokszorozni a plágium-gyanús szövegfelhasználásokat. A jogi szabályozás főképpen a szerzői jogi oldalról, illetve az adatvédelem tekintetében fejlődik, ugyanakkor szükséges megemlíteni, hogy mindez mindig egy lépéssel az Interneten zajló folyamatok mögött jár.

Böngésző programok, webes tartalom kezelése

A böngésző programok nélkül lényegében az internetes kutatás valamint az internet más célú felhasználása sem lehetséges napjainkban. A program segíti a tájékozódást és a célirányos keresést. A böngészők használatának elsajátítása nélkül az Internetet gyakorlatilag képtelenek lennénk munkánk szolgálatába állítani. Ezek a programok azok, amiknek használatával weboldalakat látogathatunk, ezért nélkülük az információszerzés szinte lehetetlen. A böngészőprogram oldal tetején található vízszintes sávjába kell beírni az elérni kívánt weblap címét. Ennek formátuma `www.barmi.hu` (.com, .org, .cc, stb...). A böngészők kezelése könnyen megtanulható, telepítésük egyszerű.

A következőkben a legnépszerűbb böngészőkről adunk rövid áttekintést.

Internet Explorer

A Microsoft Internet Explorer (IE) böngészője az egyik legelterjedtebb az összes itt bemutatandó böngésző közül. A Microsoft Windows operációs rendszerű gépeken automatikusan telepített és alapértelmezett program. Új, 8-as verziója (IE8) gyors böngészést tesz lehetővé, motorja gyorsan értelmezi a JavaScript-et és az AJAX-ot is. A Gyorssegédek programfunkció segítségével – egy kis kék ikon segítségével – közvetlenül a weboldalból érhetünk el funkciókat, alkalmazásokat, tehát szükségtelen máshová kattintgatnunk, vagy menüben keresgetnünk.

Kompatibilitása kiváló, ráadásul adott esetben az IE8 és az IE7 mód között változathatunk, ha egy weboldal nem úgy jelenne meg, ahogy azt tervezték más böngészőkre.

A program esetleges összeomlása utáni automatikus visszaállítása és a lapok elkülönítése biztonságossá teszi a böngészést, és nagymértékben csökkenti az adatvesztés kockázatát. Ráadásul nem áll le az egész

böngésző egy oldal hibája miatt, csak az a fül vagy ablak, ahol a program problémát észlelt.

A privát böngészés funkcióban a program nem rögzít semmit böngészésünkből és keresésünkből, a SmartScreen-szűrő pedig védi az adatokat a nem biztonságos oldalak látogatásakor.

Az Internet Explorer hivatalos oldalán számos hasznos oktató-videó is megtekinthető.

Safari

A Safari gyors, egyszerű és elegáns, ráadásul a fejlesztők számára is nyitottabb a többi böngészőnél. PC-re és Mac-re egyaránt ingyenesen letölthető. A program a szabad forrású WebKit projectre épül.

Alapverziója számos beépített programot tartalmaz, így nincs szükség pl. RealPlayer, Adobe Acrobat, QuickTime, Java, MS Office vagy éppen Windows Media Player külön telepítésére.

Legújabb verziójában megjelent a Top Sites programfunkció, ahol a legtöbbet látogatott oldalainkat gyűjthetjük össze. A funkció jelzi, hol van újdonság az utolsó látogatás óta.

Opera

Korábban a többszálú böngészés úttörői voltak az Opera fejlesztői, mára ez a böngészőfunkció alapértelmezett lett a többi böngészőnél is.

Az általános, azaz a többi böngészőben is megtalálható funkciókon kívül a program részét képezi a hangvezérlés is.

Mozilla Firefox

A Firefox a Mozilla böngészője, amelyet Windows, Linux és Mac rendszerekre is kifejlesztettek az évek során. A Firefox gyors, biztonságos, szabadon testreszabható és bővíthető.

A Firefox viszonylag kevés memóriát igényel, hatékony a jelszókezelése. Az új verzió a korábbiakhoz képest biztonságosabb lett.

Google Chrome, egy új böngésző a Windows rendszerhez

A Google Chrome mind közül a legújabb böngésző, jellemzője az egyszerű felülete, amellyel az internet használatát gyorsabbá, biztonságosabbá teszi.

File-ok letöltése

Az elérni kívánt webhelyen alkalmunk nyílnak file letöltésére. A legtöbb esetben ez értelemszerű lehetőségek felkínálása útján történik.

Az egyes oldalakon talált információ (kép, szöveg) kijelölése után a tartalom természetesen szintén letölthető. Ilyen esetekben az egér jobb gombjára klikkelve nyílnak meg a felkínált lehetőségek.

Keresés – kutatás

A Google

Az Interneten hatalmas mennyiségű információ található. A felfoghatatlan méretű tudásbázis csak akkor válik hasznunkra, ha nem veszünk el az információ dzsungelében, az internetes keresők megfelelő használatával rengeteget lendíthetünk kutatásunkon. Azonban a keresést is meg kell tanulni, hogy minél egyszerűbben és gyorsabban tudjunk eredményesek lenni. A következőkben néhány könnyen elsajátítható praktikus fogást gyűjtöttünk össze.

A Google egy keresőprogram, amely kulcsszavakra keres rá, és ezek alapján tárja elénk keresési eredményét. Ahhoz, hogy azokat a találatokat kapjuk meg, amelyekre valóban kíváncsiak voltunk, megfelelő kulcsszavakkal, kifejezésekkel kell operálnunk. Ajánlott tőszavakra, nem ragozott kifejezésekre keresni, illetve több szóból álló keresést indítani. Fontos tudni, hogy a Google szabadszavas kereső, azaz a keresett kulcsszavak bárhol előfordulhatnak azokon az oldalakon, amelyeket találati listájában megjelenít.

Google kereső szolgáltatásai		
Eszköz	Leírás	URL
Google Web	Keresés több milliárd weboldal között	http://www.google.hu/
Google Képek	Az internet legátfogóbb képkereső szolgáltatása	http://images.google.hu/
Google Csoportok	Csoportkategóriákban való böngészés	http://groups.google.hu/
Google Webcím tár	Témakörökön alapuló kategóriákra osztott internetes keresés	http://www.google.hu/dirhp
Google News	Böngészés 4500 folyamatosan frissülő hír	http://news.google.com/

	közül	
Google Videos	Mozgóképek közötti keresés	http://video.google.com/
Google Blogs	Blog keresés adott témára	http://blogsearch.google.com/

Tippek, javaslatok

- *Kulcsszavak helyes megválasztása.* A keresést hatékonyabbá tehetjük, ha több kereső kifejezést írunk be a keresőkbe, ezért ajánlott két vagy több szóösszetételt használni, amelyekkel a keresést specifikálni tudjuk, és sikerebb lehet. Ha balatoni biciklitúrát tervezünk, akkor érdemes a „balatoni biciklitúra” szópárra keresni, ugyanis ha csupán a „balatoni”-ra vagy „biciklitúra”-ra keresünk rá, akkor olyan általános információkat kapunk, amelyek nem feltétlenül fontosak számunkra.
- *Nyelvi opció.* A kereséskor beállíthatjuk, hogy milyen nyelvű találatokat jelenítsen meg számunkra, ezzel is szűkíthetjük a találati számot, eredményesebbé téve a keresést.

A google.hu felületét kell használnunk, ha kimondottan magyar nyelvű forrás után keresünk. Itt kiválaszható, hogy a keresés a weben, a magyar oldalak között, vagy a magyarországi oldalak között történjen. Számos nyelvnek van már Google-nek keresője. Angol nyelvű keresésekhez a google.com vagy google.co.uk oldalakat kell beírni a böngészőbe.

- *Kis- és nagybetűk megkülönböztetése.* A Google keresője nem tesz különbséget a kis- és nagybetű között, a találati lista szempontjából tehát nem számít, hogy kis- vagy nagybetűvel írjuk be a keresőszavakat.

- *Keresés szűkítése.* A meglévő találati listát új kulcsszavakkal akár módosítani is lehet. A találatok szűkítésére beépített funkció is szolgál.
- *Találatok közötti böngészés.* Lehetőség van arra, hogy a „Beállítások”-nál állíthassuk az egy oldalon megjelenő találatok számát. A „Jó napom van” funkció a találatok kilistázása helyett közvetlenül behozza a találati lista első helyén található címet.
- *Keresési operátorok.* Ezek azok a jelek, amikkel a keresést pontosítani tudjuk, illetve összetett keresést bonyolíthatunk le.
- *Szavak összekapcsolása.* Ha a keresési kifejezéseinket idézőjelek közé tesszük, a Google olyan találati listát ad, de a kifejezések ugyanúgy szerepelnek, ahogy a keresőbe beírtuk őket.
- *Vagy-vagy.* Az angol „OR” funkciót kell használni akkor, ha a „vagy-vagy” feltétel szerint szeretnénk keresni.
- *Kizárás.* A keresést még inkább specifikálni tudjuk a '-' jel használatával. Ezt akkor használjuk, ha valamilyen feltételt ki szeretnénk zárni, azaz a keresési találatokban ne jelenjenek meg azok az oldalak, amelyekben a '-' jellel ellátott szó szerepel. A kizárást jelentő írásjelet a kizárandó szó elé kell tenni, közöttük pedig szóközt kell hagyni.

A Microsoft Bing

A Bing a Microsoft újdonsága, egyre elterjedtebb, ugyanakkor számos kritikai is érte.

Európában egyelőre "beta" megjelöléssel fut majd a Bing. Ez azonban nem félkész, hanem kevesebb, alacsonyabb szintű szolgáltatást jelent. A hazai felhasználók 2009. június 3. óta használhatják az új keresőmotort.

„A Microsoft hangsúlyozza, hogy a Bing esetében egy döntéselőkészítő-motorról van szó, a keresőoptimalizálásnál gyakorlatilag keresőként kell rá gondolnunk. Főként, hogy a Bing örökölte a Live Search motorját. Vagyis továbbra is az MSNBot végzi a lényegi munkát, amely rivális társaihoz hasonlóan leginkább a web-oldalak tartalmát indexeli és analizálja. Többek között figyeli a meta-információkat, az URL-mezőt, az oldalra mutató linkeket és azok tartalmát, hogy ezek alapján rangsorolja a találatokat egy bizonyos kulcsszóra. Magyarán ezen tekintetben nem különbözik például a Google, vagy a Yahoo keresőjétől.

A Live-os örökséget viszi tovább emellett a kereső webmester központja is, amely gyakorlatilag csak a nevében változott, funkcionalitásában nem. A www.bing.com/webmaster címen elérhető vezérlőben érdemes web-oldalunkat regisztrálni, hiszen az új látogatókat eredményezhet.

Egyedüli újdonság, hogy az eddigi 10 ezer helyett immár akár 50 ezer címet tartalmazó web-térképeket is képes kezelni a rendszer, miközben azok fájlmérete továbbra sem lehet nagyobb 10 MB-nál. A fenti okok miatt, akik már elküldték térképüket a Microsoft keresőjének, nem kell a műveletet a Bing-nél megismételniük. Akik viszont ezt nem tették meg, regisztráció nélkül is pótolhatják a hiányosságukat. Ehhez írják be a

következő sort a böngészőbe, ahol logikus módon a "sitemap" után a saját web-térképünket kell megadnunk.”⁴

Érdemes a Google mellett tehát a Bing kínálta lehetőségeket is kipróbálni.

⁴ <http://nonstopuzlet.hu/igy-optimalizaljuk-oldalunkat-microsoft-bing-re-20090615.html> (Az elérés dátuma: 2009. augusztus 8.)

Konferenciák, folyóiratok az Interneten

Az Internet természetesen rendkívül naprakész a tudományos világ vonatkozásában is. Így az esteleges konferenciákról, nagyobb rendezvényekről, fórumokról mindig találunk információt a weben.

Érdeemes rendszeresen figyelni a számunkra érdekes szervezetek honlapját, hiszen minden magára valamit is adó cég, szervezet szerepelteti oldalán a releváns információkat. Mindenképpen ajánljuk a többször látogatott szervezetek esetleges hírleveleire való feliratkozást, amely az információ megszerzésére, az időben való értesülésre nagyszerűen alkalmas lehetőséget biztosít.

Szükséges információ, hogy a rendezvényekre a szervező általában lehetővé teszi az on-line módon való jelentkezést is. Ezt könnyen megtehetjük egy regisztrációs űrlap kitöltésével, amelyre a legtöbb esetben visszajelzés, jóváhagyás érkezik a sikerességről/sikertelenségről.

Számos folyóirat – ill. rendkívül sok könyvtári és levéltári archív anyag – került az elmúlt években digitalizálásra. Ez azt jelenti, hogy a korábban nyomtatott formában megjelent szövegek az Interneten is megtalálhatók, amennyiben a szerző, vagy a szerzői jogokat bíró személy, vagy szervezet azt feltöltötte saját weblapjára. A legtöbb kurrens kiadvány a folyó számait is szerepelteti az Interneten. Az ilyen módon lementett cikkekre a szerzői jog szabályai az irányadók. A lábjegyzetben szükséges feltüntetni az elérés dátumát. A hivatkozások rendszere a továbbiakban nem tér el az írott formátumok előírásaitól, szokásjogától.

Amennyiben nem kívánjuk, vagy nem lehetséges a folyóirat on-line olvasása, abban az esetben a honlapokon általában lehetséges az orgánium előfizetése is. A weblapok szerepeltetik a szerkesztőség elérhetőségét, amin keresztül szintén lehetséges a kapcsolat felvétele.

Levelezés, e-mailek

Az elektronikus levelezést célszerűbb levelezőprogrammal végrehajtani. Erre kiválóan alkalmas a már korábban bemutatott Microsoft Outlook, valamint a Mozilla Thunderbird, vagy más gyártók programjai.

A levelezőprogram önmagában nem hozza létre az e-mail címet, ehhez szükségünk lesz egy Internet szolgáltatóra, egy munkahelyre, vagy egy ingyenes e-mail szolgáltatóra. Az Internet szolgáltatók az Internetes előfizetés mellé általában ingyen adnak 3-10 db e-mail címet is. Amennyiben mégsem rendelkezünk ilyennel, igénybe vehetjük az ingyenes e-mail szolgáltatókat, például: Gmail, Yahoo, Freemail, Hotmail, Aol.

A szolgáltatóktól kapott e-mailhez – hasonlatosan a munkahelyi e-mail-lel – mindenképpen szükségünk lesz levelező programra, míg az Internetes e-mail-ekhez böngészőn keresztül is hozzá tudunk férni.

Az ingyenes e-mail-ek előnye, hogy bárhonnán hozzáférhetünk leveleinkhez, azonban jelentős biztonsági kockázatot rejt magában, ha idegen gépen olvassuk leveleinket.

A levelezőrendszer beállításai

A levelező rendszerek alapvető beállításai során az alábbi adatokat kell megadnunk:

- Bejelentkező név és jelszó - szolgáltató adja;
- Megjelenítési név - mikor levelet küldünk, valakinek ez a név jelenik meg a levélben;
- E-mail cím - erre a címre fog válaszolni, ha elgépeljük, a válaszlevelet nem kapjuk meg;
- POP3 és SMTP – ez két szerver cím, a szolgáltató adja meg, ha mégsem az Interneten írjuk be a keresőbe a szolgáltató nevét és ezt a két rövidítést, így könnyedén megtaláljuk. A POP3 a bejövő

levelek kiszolgálója, ezen keresztül kapjuk meg a levelünket, ezt a szerververt az üzemelteti, aki számunkra az e-mail címet biztosította. Az SMTP a kimenő levelek továbbítására szolgál, az Internet kapcsolat szolgáltatója üzemelteti.

Levél küldése

A levél küldéséhez meg kell adnunk a címzett nevét, ezt háromféleképpen tehetjük meg:

- Címzett – a levél eredeti címzettje, akinek a levél szól;
- CC (Carbon Copy) – akinek elég csak tudnia a levélről, de alapvetően nem neki szól, ezeket a címzetteket ebbe a mezőbe írjuk, ez tulajdonképpen azzal egyenlő, hogy valakinek másolatot küldünk a levélről;
- BCC (Blind Carbon Copy) – a fenti két esettel ellentétben, a címzettek nevét nem láthatják azok, akik olvassák, más néven titkos másolat.

A levél fő szövege a szövegszerkesztőkhöz hasonlóan írható és szerkeszthető.

Fontos még a levélhez csatolt dokumentumok, képek tulajdonsága. Itt a méretre ügyelnünk kell, jellemzően nem praktikus 10 Mb-nál nagyobb csatolmányt küldeni, pár levelezési szolgáltató ezeket ugyanis visszautasítja.

Fizetés az interneten

A leginkább elterjedt biztonságos internetes fizetési mód – az angol Secure Socket Layer kifejezésből nyert: SSL –, amelyet minden korszerű böngésző program támogat. A biztonság abból adódik, hogy a kártyaadatok a bankhoz védett csatornán jutnak el. Az SSL-alapú biztonsági fizetési módok esetében az on-line módozatú fizetés kiválasztásakor a böngésző SSL-üzemmódra vált át, ami abban nyilvánul meg, hogy a böngésző címsorában a http kezdetű cím https-re változik, amelyet a böngészőablak alsó sorában egy kulcs, vagy egy sárga csukott lakat jelez – ez jelzi tehát, hogy a fizetés biztonságos.

A biztonságot garantálja, hogy a kártya adatait nem lehet leolvasni az internetet, azok közvetlenül a bankhoz jutnak. Jóval biztonságosabb tehát, mint például ha egy boltban fizetnénk kártyával, hiszen ott az eladó a kezébe veszi kártyánkat, és így hozzáfér féltve őrzött adatainkhoz.

A jogi védelem is erősíti az internetes kereskedelem biztonságát: az esetlegesen adandó vitás kérdésekben a bankok automatikusan a vevő javára döntenek. Az interneten történő fizetés szélesebb körű elterjedésének ösztönzésére a bankok speciális, kifejezetten az internetes használatot támogató kártyákat is kifejlesztettek. Ilyen például az OTP által kínált WebKÁRTYA a virtuális Eurocard/Mastercard típusú bankkártya is, amely kizárólag az interneten végzett tranzakciók ellenértékének kiegyenlítésére szolgál. Az ügyfél a számlát OTP HáziB@NK-on keresztül a vásárlási igényeinek megfelelően, valamint tetszőleges időben és összeggel töltheti fel. A fizetések ellenőrzésére segíti a Mobil Kártyakontroll, amely által az ügyfél a Mobil TeleBANK segítségével SMS-üzenetet kaphat a kártyás vásárlásokról.

További példa, hogy a K&H Bank a Visa Internet kártyát vezette be, amelyre egyedi limitek állíthatók be. E szolgáltatás keretében az ügyfél által megadott mobilszámra minden egyes bankkártyás internetes vásárlásról – mint az OTP hasonló szolgáltatása esetében is – SMS-

üzenetet küld, amelyben közli az összeget, időpontot és a vásárlás helyszínét.

A hagyományos dombornyomásos EC/MC vagy Visa kártyákkal is biztonságosan lehet fizetni: ezeknél az internetes fizetésnél a kártyaszám mellett egy második azonosítót is meg kell adni – ez a CVC2 kód –, amely további biztonságot ad.

Az internetes vásárlásoknál elengedhetetlen, hogy megbízható kereskedőtől, biztonságos, titkosított környezetben vásároljunk. A kártya hátoldalán megtalálható CVC2 és CVV2 kódok hasonlóan fontosak, mint a PIN kód, ezért ezen adatok kezelését kiemelten kell kezelni.

Az Ebay on-line piactérről 2005 nyara óta vásárolhatnak szabadon a magyar felhasználók a PayPal segítségével. 2006. szeptember 14-étől a magyar állampolgárok is fogadhatnak pénzt a PayPal segítségével. Sőt, a regisztrált felhasználók nemcsak vásárlásra, hanem eladásra, tehát pénz fogadására is használhatják a rendszert. Népszerűségének oka, hogy a banki gyakorlattal ellentétben a szolgáltatás rendkívül alacsony átutalási díjat számol fel.

Ahhoz, hogy PayPal-lal tudjon fizetni, csupán a PayPal oldalán megejtett ingyenes regisztrációra van szüksége (www.paypal.com). A regisztrációhoz ráadásul egy e-mail cím megadása is elegendő.

Szerzői jog az Interneten ⁵

Minden önálló szellemi termékre szerzői jogok vonatkoznak. Ezeket korábban könnyű volt érvényesíteni, azonban az Internet korában, amikor is a szellemi termékek könnyen reprodukálhatóak, már bonyolultabb a helyzet.

Persze már az asztali számítógépek, majd az írásra is képes CD-k, illetve a DVD-k megjelenésével azonnal megkezdődött a hang-, kép- és programanyagok otthoni – és nem engedélyezett – másolása. A digitális TV adás és a torrentoldalak pedig gyakorlatilag végképp ellenhetetlenítik a szerzői jogokat, hiszen akár egy, az Egyesült Államokban leadott filmet, vagy sorozatot, kiadott hanglemezt már a megjelenés estéjén Magyarországon is el lehet érni az interneten keresztül.

A digitális technikára épülő információs társadalomban újjá kell alkotni a jogszabályi rendezést is, hiszen a kor vívmányai komolyan veszélyeztetik az emberi kreatív jogi intézményeit, úgymint a szerzői jogot, a szabadalmat és az előadóművészi jogokat.

⁵ <http://www.addinol.hu/uj/images/page/images/disclaimer.jpg>, 2009-07-27

Az internetre vonatkozó és az Internet lehetőségeinek szélesedésével járó szerzői jogi harmonizáció igénye együtt nőtt annak kiteljesedésével. Az „információ” – ami jelenthet irodalmi, film-, zenei, képzőművészeti, de akár szoftveralkotásokat is – tömege természetesen az internet elvei és a szellemi alkotások közötti konfliktus megjelenését is eredményezte: újból egymásnak ütközik a szerzői művek kontra új technikai eszköz. A viták és problémakörök elsősorban a következők körül alakultak ki az évek során: ki a jogtulajdonos, eleve engedélyköteles felhasználásokról van-e szó, érvényesek-e rá az eddigi kivételek, ki a felelős.

A jogtulajdonos kilétének meghatározása az Internet-világ természetéből logikusan fakadó kérdés: az országhatárokat átlépő cselekményekre melyik ország szerzői jogát kell alkalmazni? A szerzői jogtulajdonosoknak melyik szerzői jogosultságát érinti az „internetezés”? Jogilag ki szerző, melyik szereplő felelős a művek ilyen használatáért?

A szerzői jog tekintetében a Berni Uniók Egyezmény, amely alapvető nemzetközi egyezmény, hiszen mára már 125 állam nemzetközi magánjogának vált különös részévé – az irányadó jog. A nevezett egyezmény 5. §-ának (1) bekezdése szerint a szerzői jogok tartalmát annak az államnak a joga szerint kell megítélni, ahol a védelmet kérik. Az Internet esetében hol is van a felhasználás helye? Hiszen az internet-interaktivitás összekuszálja idő és tér egységét.

A történelemben a műfelhasználás társadalmi folyamata hagyományosan egymástól világosan elhatárolható szakaszokban történt: könyvkiadás → átdolgozás más műfajba → színházi előadás → sugárzás → video-feldolgozás → példányonkénti terjesztés.

Minden egyes felsorolt szakasz külön, új engedély- és díjköteles felhasználás, s még az is előfordulhat, hogy az engedélyezési vagy használati jogok is vándorolnak.

Ha egy szellemi alkotás számítógépre kerül, ismételten több folyamaton megy keresztül, ezek közül a művek számítógépi memóriába való rögzítése az első. Az Egyesült Államokban több szerzői jogi ítéletben is

megállapították, hogy a számítógépek RAM tárolójában való ismételt, időleges, automatikus rögzítések műpéldány-másolásnak minősülnek. Az interneten való ismételt másolás lényegileg azonos ezzel a folyamattal.

A szerzői művek és szomszédos jogi (előadóművészi stb.) teljesítmények internetes felhasználásának láncolatában logikusan az első személy - az adatokat a nyilvánosság számára hozzáférhető gépi memóriában rögzítő magánszemély vagy cég - felel a szerzői jogokért.

A szerzői jogi felelősség szempontjából a legkényesebb személyi kör a szolgáltatóké. A magyar szerzői jogban a kapcsolódó, irányító szoftvert, tároló felületet, kapacitást nyújtó vállalkozás megítélése a legnehezebb. Mert ha ezek a személyek azok, akik a műveket hozzáférhetővé teszik a lehívó, képernyőn megjelenítő, kinyomtató nagyközönségnek, akkor szerzői felelősségük fennáll. A szerző jog logikája szerint az on-line szolgáltatók – tartalomszolgáltatók – szerzői jogi megítélése, felelőssége egybeesik a tartalmat a honlapra felvivő használatkéval.

Az internet-előfizetők az internetes tartalomnak nemcsak alkotói, hanem egyszerűen élvezői is lehetnek, hasonlóan a rádió- és televízióadások hallgatóihoz. A vétel nem engedély- és díjköteles, azonban az a megoldás is elképzelhető, hogy a készülékek árába valamilyen szerzői átalánydíjazást vezetnek be.

A szerzői jog ismerete fontos minden internet-felhasználónak, és kiemelt prioritású egy kutató számára, ezért a tájékozottság és a biztonság érdekében érdemes átolvasni a vonatkozó magyar jogi szabályozást, amire az 1999. évi LXXVI. törvény rendelkezései az irányadók.

Fogalomtár

Asztal (Windows)

Tulajdonképpen egy mappa, aminek tartalmát (fájlok, linkek) háttérként láthatjuk.

Berni Uniók Egyezmény

A szerzői jog tartalmát szabályozó egyik legfontosabb nemzetközi jogforrás.

böngészőprogram

Olyan program, amelynek használatával végezhetjük az Interneten való keresést/kutatást. Ilyen például az Internet Explorer vagy, a Mozilla Firefox.

Byte/bit

Adattárolás mértékegysége. 1bájt=8bit. Egy bit egy bináris számot jelöl, tehát értéke lehet 1, vagy 0. Így a bájt 0-255-ig egy szám ábrázolására alkalmas.

Cache

Gyors elérésű, drága memória, gyorsítja az eszközöket. Áram nélkül törlődik a tartalma.

CD/DVD/Blu-ray

Műanyag alapú adathordozók, jellemzően egyszer írható. A műanyagba égetett lukak szolgálnak az információ tárolására. Méretük rendre 700Mb, 4,5Gb, 25Gb. Olvasásukhoz a megfelelő olvasóra van szükség.

CPU – Central Processing Unit

Processzor. A számítógép agya. Jellemzője az órajel (GHz-ben), a magszám, a gyártó és a Cache mérete.

Directory

Könyvtár, fájlok tárolására alkalmas logikai struktúra.

DVI csatlakozó

A PC-t a monitorral összekötő digitális csatlakozó. Vége fehér, alakja hosszúkás téglalap.

elérési dátum

Azon időpont, amikor a hivatkozott, forrásként feltüntetett internetes tartalmat megtaláltuk a weben. (éééé.hh.nn)

e-mail

Elektronikus levelezés, amelynek forgalmát saját, elektronikus postafiókunkon keresztül intézzük.

File

A fájl az információ tárolására, annak rendszerezésére szolgáló logikai egység.

Gb/Mb – Gigabyte, Megabyte

Méret jelölés, a giga 10^9 , a mega 10^6 szorzásnak felel meg.

GPU – Graphic Processing Unit

A videokártya processzora, az utóbbi időben komoly fejlődésen ment keresztül. Jelentős számítási kapacitással rendelkezik. Jellemzője a gyártó, a feszültség és a RAM.

HDD – Hard Disk Drive

Merevlemez, itt tudjuk hosszabb ideig tárolni az adatokat, mert ez az eszköz áram nélkül is megőrzi azokat. Mérete jóval robosztusabb, mint a RAM-é, cserébe sokkal lassabb. Jellemzői a kapacitás (Gb-ban) és a Cache.

hírlevél

Olyan rendszeres, speciális információt tartalmazó elektronikus levél, amelyet igény szerint rendelhetünk meg illetve mondhatunk le adott szervezettől, személytől, stb...

keresési operátorok

Azok a jelek, amikkel az internetes keresést pontosítani tudjuk, illetve összetett keresést bonyolíthatunk le.

letöltés

Azon folyamat, amelynek eredményeképpen az Interneten talált adatot, tartalmat saját számítógépünkre, adatrögzítőnkre mentjük

link

A hivatkozások arra szolgálnak, hogy különböző információkat, honlapokat, tartalmakat összekapcsoljunk. Így nem kell megjegyezni az információ elérési útját.

Microsoft Bing

A Microsoft frissen piacra dobott keresőprogramja.

Microsoft Office termékcsalád

A Microsoft irodai alkalmazásaihoz alkalmas programok. Ilyen a Microsoft Office Word, vagy éppen a Microsoft Office Excel

Netbook

Kis Notebook, jellemzően szövegszerkesztésre, e-mail küldésre és internetezésre való. Mérete kicsi, ezért hosszútávon nehéz rajta dolgozni.

Notebook – Laptop

Hordozható PC, áramforrás nélkül is üzemel pár óráig.

on-line

Az Interneten közvetlenül intézve.

operációs rendszer

Olyan alapvető, a számítógépre feltelepített rendszer (program) mely meghatározza a gép működését, használatát, alkalmazásait. Ilyen a Microsoft Windows termékcsalád vagy éppen az OS X.

PC – Personal Computer

A személyi számítógép. Egy egyéni felhasználó számára kialakított gép. Tág értelmezésben idetartozik a Notebook és a Netbook is, de jellemzően asztali gépet értünk alatta.

Pendrive

Külső adathordozó, áram nélkül is tárolja az adatokat. Jellemző adat a mérete (napjainkban Gb-tal jelölik).

RAM – Random Access Memory

A memória a processzor munkaasztala, jellemzője az elérési idő (ns-ban) és a méret (Gb-ban). Áram nélkül szintén törlődik.

RESET

A PC egy pillanatnyi áramtalanítására szolgáló gomb. Tulajdonképpen egy határozott újraindítást jelent, az operációs rendszer meghibásodásával járhat.

RJ45

A hálózati kábel csatlakozójának neve, négy érpárral rendelkezik.

Security

A számítógép védelme;
védelem az Interneten terjedő vírusok ellen;
a személyes adataink védelme.

SSD – Solid State Disk

Félvezető alapú merevlemez. Gyorsabb, mint a HDD, és nincs menne mozgó alkatrész, ezért kevésbé sérülékeny. Jelenleg nagyon drága.

SSL

Secure Socket Locker. Az internetes fizetési mód azon tulajdonsága, amelynek értelmében a vevő adatai különleges biztonsági úton jutnak el a bankig.

Spyware

Kémprogram, segítségével a rosszindulatú támadó monitorozhatja Internetes adatforgalmunkat (jelszavak, stb.), vagy átveheti az irányítást gépünk felett.

telepítés

Azon eljárás, amely során egy adott alkalmazást a számítógépünkön futtathatóvá teszünk.

USB Universal Serial Bus

Univerzális csatlakozó felület. Ezen keresztül köthetjük össze a PC-t a külső eszközökkel, például az egérrel, billentyűvel, nyomtatóval, külső merevlemezzel, pendrive-val.

webcím, URL cím

Magának a honlapnak az elérési helye; pld.: www.pajtas.hu

Vírus

Rosszindulatú program, amely gépünket használja az osztódáshoz. Emellett valamilyen program futtatására lett tervezve, (például, adott dátumon törölje a HDD tartalmát).

Bibliográfia

Az operációs rendszerek ismertetéséhez segítségként felhasznált források:

- http://ecdweb.hu/index.php?title=Windows_t%C3%B6rt%C3%A9nelem/2001-2009,_Windows_XP,_Windows_Server,_Windows_Vista
- <http://oprendszer.mlap.hu/?m=622042>
- http://www.hotdog.hu/magazin/magazin_article.hot?m_id=21740&a_id=409503&h_id=62944
- Farkas Csaba: Az Office 2007 használata. Bp., 2007.

Az Internet működésével, általános bemutatásával kapcsolatos források:

- http://webni.innen.hu/B_c3_b6ng_c3_a9sz_c5_91k
(2009. 07.13.)
- <http://www.mimi.hu/informatika/savszelesseg.html>
(2009. 07. 20.)
- <http://www.intermatrix.hu/browser.php> (2009. 07. 21.)
- <http://www.eset.hu/viruslabor/veszelyek> (2009. 07. 31.)

Az Internetes keresések fejezeteihez használt források:

- <http://www.google.hu/intl/hu/about.html> (2009. 07.26.)
- <http://www.microsoft.com/downloads/details.aspx?displaylang=en&FamilyID=b93cfee4-7dfb-40ae-a405-dfa269a33a18>
(2009.08.07.)

A szerzői jogok vonatkozásában segítségünkre szolgált:

- <http://gszegedi.freeweb.hu/inetcprght.html> (2009. 07.19)
- http://tmt.omikk.bme.hu/show_news.html?id=1713&issue_id=21 (2009. 07.28.)
- <http://krono.inaplo.hu/index.php/inter/inter-halozati-jelensegek/549-szerzi-jogok-az-interneten> (2009.08.03.)
- 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról

A biztonságos internetezés bemutatásához felhasznált források:

- <http://www.pointernet.pds.hu/ujsgok/lupe/2005-01/2005031823012629600000696.html> (2009.07.20.)
- <http://altkompmed.ws/penz/internetfizetes.htm> (2009. 07.18.)

